

MUZEJ OTOKA BRAČA

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2015. GODINU

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.2. Terensko istraživanje

Zbog planirane izgradnje kuće za odmor na području naselja Škrip na otoku Braču, sukladno Uvjetima Ministarstva kulture RH, Konzervatorskog odjela u Splitu Klasa: UP/I 612-08/14-23/4698, Ur broj: 532-04-02-15/3-14-2 izdanom u Splitu, 7. kolovoza 2014., na kat.čest.1160 i dijelu zem. čest. 5/2 k.o- Škrip, provedena su zaštitna arheološka istraživanja. Arheološka istraživanja provela je ovlaštena tvrtka Kaukal d.o.o., Split u razdoblju od 9. o 13. travnja 2015. godine, a sitni pokretni arheološki materijal pronađen tom prigodom predan je Muzeju otoka Brača.

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Prostorije muzeja se često provjetravaju, vitrine i podovi se redovito peru, a izlošci čiste.

Krajem 2015. godine nastavljeni su radovi na sanaciji krovišta zgrade muzeja, kojima je obuhvaćena kula Radojković. Uključivali su demontažu i izmjenu kamenih pokrovnih ploča, letava i oštećenih greda krovne konstrukcije i skidanje postojeće unutarnje žbuke, novo žbukanje, čišćenje i fugiranje pukotina, obradu pozorskih pragova radi zaštite od kiše, premazivanje krova vapnenim mlijekom, hidroizolaciju zidova i postavljanje zaštitnih mreža na otvore kule. Vrijednost radova iznosila je 171.690,00 kuna bez pdv-a.

U studenom 2015. djelatnici tvrtke Agrosan d.o.o. iz Zagreba obavili su plinsku dezinfekciju-fumigaciju u „balonima“ od plinonepropusne folije radi zaustavljanja daljnjeg propadanja i očuvanja vrijednih eksponata muzeja, te njegove stropne konstrukcije, zaraženih drvotočcima kuckarima i potkornjacima. Ekspozicija ne može biti kraća od pet dana, kao ni vrijeme prozračivanja od dva dana. Metalni predmeti koji sadržavaju mjed, bakar ili broncu

su prethodno bili sklonjeni na odgovarajućem mjestu, kako ih moguća reakcija s fosforovodikom ne bi oštetila. Iz istog razloga drveni predmeti koji sadržavaju spomenite metale (slike, oruđe, oružje, brodski kip itd.) hermetirani su u zasebne balone i fumigirani inertnim plinom argonom. Hermetizacija potkrovlja, u kojem je smješten muzejski depo, obavljena je na način da se ispod stropa pričvrstila plinonepropusna folija i zalijepila na zidove prostorije ispod, u kojoj se nalazi arheološka zbirka. Na taj je način izdvojen ovaj prostor, kojemu fumigacija, izuzev stropa, nije bila potrebna.

2.2. Konzervacija / 2.3. Restauracija

U ožujku je u muzeju izložena vjenčanica (510 : ŠKR 333 - 335) restaurirana u Hrvatskom restauratorskom zavodu u Zagrebu. Vjenčanica, krojena 1882. za Vinku Klarić, rođenu Koljatić-Tonšić, sastoji se od tri odjevna predmeta: kaputića, suknje i podsuknje. Kaputić je šivan od sivozelene svileno-vunene tkanine, svilene tkanine na orukvicama, a na „ruskoj“ kragi i rubovima umetnut je obrub bijele svilene tkanine s trostuko umetnutom i prošivenom pamučnom vrpcom. Orukvice su dodatno ukrašene presvučenim pucetima. Otvor prednjice zatvara se s trinaest puceta presvučenih svilenom tkaninom, a pod vratom metalnom kopčom. Kaputić usko slijedi liniju tijela do struka, gdje se širi. Na leđnoj strani u dva bočna ušitka su umetnuti nabori koji čine ukrasne dvostruke falde, povrh kojih su prišivene mašne od satenske svilene tkanine s utisnutim uzorkom. Podstava je od smeđe pamučne keper tkanine. Kaputić je u nekom povijesnom razdoblju bio širen u predjelu struka i grudi proširenjem ušitaka. Suknja od istovrsne tkanine krojena od šest dijelova širi se prema dnu, kojeg ukrašavaju sedam naizmječno našivenih „volančića“ od plisiranih traka i satenska tkanina s utisnutim uzorkom. Iznad svilenih dijelova prišivene su mašne. S desne unutrašnje strane ušiven je skriveni džep, a na lijevoj je otvor za oblačenje s metalnom sponom (francuskom kopčom) na vrhu. Stražnji dio suknje gusto je nabran, a ispod struka s unutrašnje strane prišivena je keper traka koja čini „tunel“ za umetanje metalne trake za ojačanje ispupčenja stražnjeg dijela, karakterističnog za to modno razdoblje. Po sredini visine prišivene su metalne spona za spajanje suknje i podsuknje. Podsuknja je krojena od smeđe pamučne tkanine u pet dijelova. Na desnom boku je skriveni džep, a na lijevom otvor za oblačenje. Uz donji rub su našivena tri nabrana volana, povrh kojih je prišivena ukrasna tirkizna vunena traka. Suknja i podsuknja su se oblačile lice od lica, tako da bi se vidjelo lice podsuknje u slučaju zadizanja suknje.

Odjevni predmeti su detaljno fotografirani, a zatim je stanje i grafičko dokumentirano. Izmjerene su njihove dimenzije, istražene vrste šavova i konaca i primijenjena je tehnološka analiza tkanina. Nakon suhog čišćenja usisavanjem proveden je test na postojanost bojila tkanina. Pranje i ispiranje je provedeno u više faza u destiliranoj vodi uz dodatak neutralnog detergenta. Nakon pažljivog sušenja i ravnanja oštećenja su zatvorena svilenom niti konzervatorskim bodom. Nedostajuća puceta na kaputiću su nadomještene, oštećena konzervirana, a vraćeni su i izvorni ušici. Na suknju je vraćena konzervirana pasica, nabran je stražnji dio, za čije je učvršćenje i podizanje u „tunel“ uvučena nova traka umjesto stare neodgovarajuće metalne lamele. Podsuknja je također nabrana i dobila je novu pasicu. Za bočno kopčanje iskorištena je čičak traka.

Vjenčanica je izložena na ženskoj lutki odgovarajuće veličine koju su također izradile djelatnice Hrvatskog restauratorskog zavoda od stiropora presvučenog PES vatom, streč tkaninom i pamučnom tkaninom. Sa stražnje strane ispod struka pričvršćen je tuljac s vodoravno ušivenim trakama za učvršćenje te slojem nabranog tila pri vrhu, što služi kao poluobruč za podizanje stražnjice suknje, tzv. „tournure“.

Konzervacija i restauracija drvenih predmeta iz fundusa Muzeja otoka Brača u Škripu

- Izvođači radova: restauratori Frane Blažević, Zrinka Savà (Kranjčevićeva 1, 21000 Split)

Restaurator Giuseppe Savà preuzeo je iz muzeja glavu brodskog kipa, rezbarenu škrinju i drveni spomen-štit.

- Inventarna oznaka: 510:ŠKR 289

Naziv: *Glava brodskog kipa*

Dimenzije: 43 cm x 30 cm x 32 cm

Materijal: Drvo, boja, pozlata

Vrijeme: 17. stoljeće

Mjesto nalaza / nabave: Korčula / Split

Opis / stanje: Barokna ženska glava punih obraza i zaobljene brade, uvučenih krupnih očiju s naglašenim kopcima. Bujne kovrče, koje završavaju na potiljku dugom spiralom dvoprutom pletenicom, ukrašene su cvjetovima ljiljana. Nos je oštećen, a pletenica je naknadno probijena čavlom. Ispod pozlate je vidljiv bolus.

Kip je izvorno u 17. st. bio jedan od brojnih ukrasa mletačke galije, a u 19. st. je prepiljen i sekundarno iskorišten kao pulena na pramcu neke manje lađe.

- Inventarna oznaka: 510:ŠKR 2018

Naziv: *Škrinja*

Dimenzije: 40 cm x 114 cm x 45 cm

Materijal: Drvo

Vrijeme: 19. stoljeće

Mjesto nalaza / nabave: Brač

Opis / stanje: Škrinja je na prednjoj strani ukrašena plitko urezanim motivom cvijeća i čempresa, podijeljenim u pravokutna polja, uokvirena trakom ispunjenom trokutima. Predmet je u jako lošem stanju, u potpunosti je zahvaćen crvotočinom.

- Inventarna oznaka: 510:ŠKR 290 i 291

Naziv: *Postolja topova*

Dimenzije: 49 cm x 82 cm x 89 cm / 52 cm x 85 cm x 91 cm

Materijal: Drvo, metal

Vrijeme: 17. ili 18. stoljeće

Mjesto nalaza / nabave: Brač

Opis / stanje: Postolje se sastoji od drvenog okvira s metalnim sponama za uglavljivanje topa i karikama za užad, postavljenog na četiri drvena kotača s drvenim osovinama.

Crvotočina je zahvatila postolje i kotače, a drvu je naškodila i vlaga.

- Inventarna oznaka: 510:ŠKR 347

Naziv: *Spomen-štit*

Dimenzije: 120 cm x 94 cm x 4 cm

Materijal: Drvo, metal

Vrijeme: 1916. godina

Mjesto nalaza / nabave: Supetar

Opis / stanje: Drveni spomen-štit je ovalnog oblika s reljefnim prikazom sidra i pojasa za spašavanje po kojemu teče natpis "OTOK BRAČ NA USPOMENU SVOJIM JUNACIMA" u središtu, te brojčanim natpisom "1916", koji se odnosi na godinu nastanka. U rubnoj traci štita urezani su nazivi tadašnjih bračkih općina: "Supetar, Postire, Pučišće, Selca, Bol, Milna, Sutivan, Nerežišće". Široka traka između ruba i središta ukrašena je urezanim motivom vitica vinove loze i grozdova. Spomen-štit je služio za sakupljanje priloga u Prvom svjetskom ratu na način da su dobročinitelji simbolično kupovali čavliće i taj je novac predstavljao njihov doprinos humanitarnom fondu za ratnu siročad i udovice. Njihovi čavlići, od kojih su mnogi još uvijek

vidljivi, zabijeni su u drveni štit. Crvotočina je vidljiva na čitavoj površini spomen-štita.

- Restauracija glave broskog kipa

Izvedeno je mehaničko i blago kemijsko čišćenje površine. Dezinficirani su svi sastavni dijelovi i nanosena je zaštita protiv crvotočine i lišajeva. Izvedena je neupadljiva i minimalna rekonstrukcija kitiranjem, kao i minimalan *tratteggio* retuš pukotina. Na kraju je nanesen i tanki zaštitni sloj ketonskog laka. U planu je izrada nosača na kojem će skulptura biti izložena u muzeju.

- Restauracija spomen-štita

Nakon mehaničkog čišćenja izvedeno je manje kemijsko čišćenje, drvo je pažljivo natopljeno belocidom i začahureno radi ugradnje trajnije zaštite. Izvedeno je pažljivo „dohranjivanje“ suhoće drva uljima i mikrokristalnim voskom, tako da su do prihvatljive mjere zapunjene pore drva i rupice od crvotočine. Manja oštećenja su retuširana voskom i bajcem.

- Restauracija škrinje

Čitava škrinja se ispuhuje zračnim kistom i otprašuje mekim četkama. Kemijskim putem se uklanja nečistoća s površine pomoću tensioaktiva otopljenog u vodi i otapalima se uklanjaju tvrdokornije mrlje. Nanosi se permetrinsko sredstvo protiv crvotočine te sredstvo protiv gljivica. Propali dijelovi se uklanjaju i zamjenjuju novima od sličnog drva. Meki i spužvasti dijelovi se impregniraju paraloidom otopljenim u etil-acetatu. Pukotine se kitiraju aralditom do poravnania s ostatkom površine. Nakon rekonstrukcije plastike pristupa se retušu pomoću ketonskih lakova i nanošenju zaštitnog laka.

- Restauracija postolja topova

Postolja su otprašena zračnim kistom i četkana su kako bi se odstranile prašina i hrđa. Naneseno je sredstvo protiv crvotočine i lišajeva kistom i šricanjem do zasićenja. Drvo je djelomično konsolidirano paraloidom, a na metalnu koroziju je nanesen konverter. Neki oštećeni dijelovi su kitirani ili rekonstruirani. Izveden je tonski retuš bajcem tamo gdje je to bilo potrebno. Zatim su naneseni prvo ulje pa vosak do zasićenja površine.

Dodatni restauratorski radovi na prednjoj strani škrinje iz Sutivana (510 : ŠKR 326)

Nakon prethodnih radova kojima su uklonjene sve preslike i premazi koji su prekrivali polikromirane dijelove i pozlatu došlo se do sasvim drugačijeg, izvornog

izgleda ove vrlo lijepe rezbarije. Finom rekonstrukcijom i kitiranjem ornamentalne plastike, koja je na nekim dijelovima bila doslovno izrešetana pukotinama nastalim djelovanjem crvotočine, reintegriran je stvarni izgled predmeta. Rekonstruirana mjesta su integrirana finim lazurnim *tratteggio* retušom tako da se približe boji, krednoj preparaciji ili pozlati, ali na način da izlizani dijelovi mjestimično ostanu takvi. Takvim se postupkom se ne pokušava falsificirati izvorne slojeve, već im se izgledom samo približava. Na kraju je sve zaštićeno tankim slojem ketonskog laka.

- Vrijednost radova iznosila je 43.095,97 kuna.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Inventarna knjiga se vodi u računalnom programu M++.

Arheološka zbirka broji 339 predmeta, a podijeljena je na tri podzbirke:

- Podzbirka *Prapovijest* broji 163 predmeta.
- Podzbirka *Antika* broji 84 predmeta.
- Podzbirka *Rano kršćanstvo* broji 92 predmeta.

Geološko-paleontološka zbirka broji 35 predmeta.

Etnografska zbirka broji 450 predmeta.

U tijeku je inventarizacija kulturno-povijesne zbirke i njezinog izdvojenog dijela nazvanog *Bibliografska zbirka Đure Nazora*.

6. STRUČNI RAD

6.3. Revizija građe

Revizija građe se obavlja paralelno s inventarizacijom.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Kustosica Andrea Matoković je sudjelovala na 8. skupu muzejskih pedagoga s međunarodnim sudjelovanjem *Relacije i korelacije* koji se održavao u Muzeju grada Splita

od 25. do 27. ožujka 2015. godine. Tema njezinog izlaganja bila je naslovljena *Herkul – drevni zaštitnik kamenara i suvremeni simbol uspješne kulturne suradnje*.

Kustosica je također sudjelovala bez izlaganja na 6. okruglom stolu o zavičajnosti u knjigama za djecu i mlade „Dječja knjižnica i nematerijalna kulturna baština“ koji se održao u Gradskoj knjižnici Marka Marulića u Splitu 4. svibnja 2015. godine.

6.8. Stručno usavršavanje

Kustosica je pohađala kratak tečaj osnova francuskog jezika koji se održavao u Supetru u organizaciji Turističke zajednice grada Supetra u razdoblju od 16. veljače do 29. travnja 2015. godine.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Kustosica je 1. travnja 2015. sudjelovala u realizaciji proljetne likovne radionice *Primijenjena apstrakcija* za učenike viših razreda OŠ Bol organiziranoj u Galeriji umjetnina „Branislav Dešković“ pod vodstvom kustosa Tina Vukovića.

Kustosica je prof. Jadranki Nejašmić dala stručni savjet o povijesnoj odjeći iz 16. stoljeća za izradu kostima sudionika predstave *Zmajevno selo*, koja se tijekom ljeta održavala u Murvici na Braču u organizaciji „Hrvatske čitaonice“ iz Bole, Umjetničke akademije iz Splita te Hrvatskog narodnog kazališta Split.

Djelatnici Centra za kulturu Brač daju savjete učenicima osnovnih i srednjih škola pri rješavanju zadataka vezanih uz kulturnu prošlost zavičaja i pružaju stručnu pomoć studentima pri izradi seminarskih, završnih i diplomskih radova. Suraduju sa školskim profesorima u pripremanju materijala za izvođenje terenske nastave. Turističkim vodičima i novinarima pružaju potrebne informacije o prošlosti i sadašnjosti otoka Brača.

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Omogućeno je organizirano vodstvo za građanstvo, prilagođeno dobnim skupinama i interesima posjetitelja. Vođeni smo idejom da bi muzej posjetiteljima trebao biti polazišna točka u upoznavanju povijesti, kulture i prirodnih osnova otoka Brača. Trudimo se kroz priču udahnuti život nijemim muzejskim predmetima i učiniti ih dijelovima slagalice, koja će dati cjelovitu sliku o najvećem dalmatinskom otoku. Ciljana publika nisu isključivo strani turisti, koji kroz razgovor o Braču žele saznati nešto više i o hrvatskoj povijesti općenito, nego i hrvatski građani, uključujući i same Bračane, koji žele osvježiti znanje o zavičaju. U vođenju nastojimo biti informativni i zanimljivi, jer nam je namjera educirati posjetitelje i istovremeno im priuštiti kvalitetnu zabavu. Kao i svake godine, muzej su su posjetili članovi različitih udruga, djelatnici kulturnih ustanova i organizacija s područja uprave te sudionici manifestacija koje su se održavale na Braču, kao što su npr. 3. kolo Hrvatske lige robotičara HRS-a „RoboCup Junior Supetar 2015“ (20. – 22. ožujka 2015.), savjetovanje upravitelja nekretninama RH (24. 4.), 35. Konvencija FECC-a (15. 5.), XI. ASMOSIA (23. svibnja), delegacija mađarskog grada Tokaja (12. lipnja).

Posebna pažnja se posvećuje vođenju predškolskih i školskih grupa. Godine 2015. muzej su posjetile brojne organizirane skupine profesora i učenika hrvatskih osnovnih i srednjih škola, kao i sveučilišnih profesora i studenata na studijskom putovanju. Kroz muzej smo proveli 16 skupina učenika osnovnih škola iz Hrvatske, 1 skupinu iz Slovačke, 2 skupine hrvatskih srednjoškolaca, 1 skupinu francuskih srednjoškolaca te smo ugostili skupinu profesora i studenata povijesti umjetnosti Filozofskog fakulteta iz Splita.

11.3. Radionice i igraonice

U suradnji s prof. Silvijom Sinovčić 25. travnja 2015. održana je terenska nastava za učenike V. gimnazije „Vladimir Nazor“ iz Splita iz latinskog jezika. Kustosica Matoković je na početku predstavila arheološku zbirku Muzeja otoka Brača, s osobitim naglaskom na latinskim natpisima. Glavna tema radionice bio je rimski kalendar, točnije rimski mjeseci april i maj. Učenici su dobili detaljan prikaz mitova, svetkovina, običaja, svakodnevnog života i poljoprivrednih radova vezanih uz godišnji ciklus, čime su spoznali u kolikoj mjeri su rimska kultura i latinski jezik utjecali na suvremenu kulturu. Šetnjom kroz prirodu upoznali

su biljke i životinje koje su odigrale važnu ulogu u antičkim mitovima, a naučili su i njihove znanstvene latinske, ali i bračke dijalektalne nazive. Učenici su o terenskoj nastavi u Škripu snimili kratki dokumentarac.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Noć muzeja 2015.

- Reportaža o Noći muzeja i kulturnim ustanovama na Braču novinarka HTV-a Branke Brekalo emitirana u emisiji „Noć muzeja 2015.“ 30. siječnja 2015., repriziranoj 1. veljače 2015. na HTV-u 3
- Obavijest o Noći muzeja na Braču u programu Radio Brača 11. siječnja 2015.
- Najava Noći muzeja na Radio Dalmaciji 30. siječnja 2015.
- Najava Noći muzeja na Radio Splitu 30. siječnja 2015.
- Najava Noći muzeja na Radio Braču 30. siječnja 2015.
- Javljanje uživo ravnateljice Jasne Damjanović u programu Radio Splita 31. siječnja 2015.
- Javljanje reportera Ivica Radića u programu Radio Splita 31. siječnja 2015.
- Vijest o Noći muzeja u tjednom pregledu Joška Nigoevića na Radio Braču 1. veljače 2015.

Dana 7. kolovoza 2015. novinarka Olga Vujović snimila je razgovor s kustosicom Matoković.

Dana 28. kolovoza 2015. povodom održavanja 6. Festivala čakavske riči u Škripu snimljen je kratak razgovor s kustosicom za Radio Split.

Ostali mediji

- Noć muzeja 2015.
Radić, Ivica. *Pastirska povijest na fotografijama* // Slobodna Dalmacija (Split, 26. siječnja 2015.), str. 16.
Gospodnetić, Ivana. *Bročani, homo ça u Škrip paričat smuticu* // Slobodna Dalmacija (Split, 30. siječnja 2015.), str. 14 - 15.

<http://nocmuzeja.hr/popis-muzeja/muzej-otoka-braca/>

<http://braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/16074-pastirski-brac-u-noci-muzeja.html>

<https://www.facebook.com/tzgsupetar/photos/pb.179259008831178.-2207520000.1420798532./756442364446170/?type=1&theater>

<https://www.facebook.com/12843205999/photos/a.363361160999.208793.1284320599/10153046075646000/?type=1&theater>

<https://www.facebook.com/12843205999/photos/a.363361160999.208793.1284320599/10153046075646000/?type=1&theater>

http://ss-bol.skole.hr/?news_hk=1&news_id=277&mshow=874#mod_news

http://ss-bol.skole.hr/?news_hk=1&news_id=278&mshow=874#mod_news

<http://www.boljani.info/kronika>

<https://www.facebook.com/12843205999/photos/a.10153069338631000.1073742242.12843205999/10153069151371000/?type=1&theater>

<https://www.facebook.com/12843205999/photos/a.363361160999.208793.1284320599/10153064676021000/?type=1&theater>

<http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/vijesti-iz-kulture/16115-noc-muzeja-2015-u-skripu.html>

<http://slobodnadalmacija.hr/Dalmacija/Splitzupanja/tabid/76/articleType/ArticleView/articleId/273062/Broni-homo-a-u-Skrip-pariat-smuticu.aspx>

<http://www.dalmacijanews.hr/clanak/6sql-noc-muzeja-u-skripu-se-odrzava-pastirski-brac#/clanak/6sql-noc-muzeja-u-skripu-se-odrzava-pastirski-brac>

<http://dalmatinskiportal.hr/zivot/noc-muzeja--otkrijte-pastirski-brac/2374>

<https://hr->

<hr.facebook.com/pages/Pu%C4%8Di%C5%A1%C4%87a/196125657168105>

<http://www.radiodalmacija.hr/component/k2/item/4286-kamo-za-no%C4%87-muzeja.html>

<https://hr-hr.facebook.com/tzgsupetar>

<http://www.brac-online.com.hr/2015/01/noc-muzeja-skrip-i-milna.html>

- Edukativna djelatnost

RoboCup Junior Supetar 2015.

<https://www.facebook.com/events/821682674569614/>

<http://kaportal.hr/roboticarima-bronca-brac>

- Savjetovanje upravitelja nekretninama 24. travnja 2015.

<https://www.youtube.com/watch?v=DI9zIK9iAAY>

http://os-bol.skole.hr/?news_hk=1&news_id=203&mshow=663#mod_news

- http://www.os-vnazora-skabrnja.skole.hr/skola/novine?news_hk=5257&news_id=263&mshow=792
- 35. konvencija FECC-a 15. svibnja 2015.
<https://www.flickr.com/photos/fecc/sets/72157654984086986/>
  - ASMOSIA XI 23. svibnja 2015.
<http://asmosiaksi.wix.com/split#!gallery/czfb>
  - HPD Mareta, Vela Luka 3. listopada 2015.
<https://www.facebook.com/hpd.mareta/photos/pcb.841874265920090/841873132586870/?type=3&theater>
  - Udruga „Ljubitelji hrvatskih tradicija i prirodnih ljepota“, Dubrovnik 9. listopada 2015.
http://www.udruga-tradicije-ljepote.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=360:izlet-na-bra-od-8-do-11-10-2015&catid=34:gdje-smo-sve-bili&Itemid=18
<http://clubpages.org/djivo/photo/Ljubitelji%20hrvatskih%20tradicija%20i%20prirodnih%20ljepota%2015/18.%20Brac%20-%20208.%20-%202011.10.2015/>
http://clubpages.org/djivo/photo/Ljubitelji%20hrvatskih%20tradicija%20i%20prirodnih%20ljepota%2015/18.%20Brac%20-%20208.%20-%202011.10.2015%20u%20objektivu%20Mise%20Miloslavica/#IMG_5151.JPG
  - PD ZZV Celje, 15. listopada 2015.
<http://www.pd-zzv-ce.si/images/bracpotopis.pdf>
<https://plus.google.com/photos/103209865061407616868/albums/6207677743503291121>
<https://plus.google.com/photos/103209865061407616868/albums/6208090656208089185>
  - Stručno usavršavanje
<https://www.facebook.com/tzgsupetar/photos/a.180084215415324.42119.179259008831178/779606242129782/?type=1&theater>
  - Festival čakavske riči, 2015.
<http://www.braconline.com.hr/bracke-vijesti/najave-i-obavijesti/16624-festival-cakavske-rici-u-skripu.html>
<http://www.terracon-news.com/festival-cakavske-rici-u-skripu-na-bracu/>

<http://www.dalmacijanews.hr/clanak/q6vb-autor-pjero-miric-ovog-petka-u-skripu-predstavlja-svoju-prvu-zbirku-pjesama-del matska-zemjo#/clanak/q6vb-autor-pjero-miric-ovog-petka-u-skripu-predstavlja-svoju-prvu-zbirku-pjesama-del matska-zemjo>
<http://slobodnadalmacija.hr/Split-%C5%BEupanija/tabid/76/articleType/ArticleView/articleId/297925/Default.aspx>
<http://ida-vlahovich.livejournal.com/40516.html>
<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.10153569914906000.1073742405.12843205999&type=3>
https://www.facebook.com/knjiznicasupetar/photos_stream?ref=page_internal

- Ostalo

<http://www.dalmacija.hr/Portals/0/docs/5.Prijedlog%20zaklju%C4%8Dka%20o%20prijedlogu%20Izve%C5%A1%C4%87a%20o%20radu%20Centra%20za%20kulturu%20Bra%C4%8D%20za%202014.%20godinu.pdf>
<http://slobodnadalmacija.hr/Split-%C5%BEupanija/tabid/76/articleType/ArticleView/articleId/282585/Default.aspx>

- Tripadvisor

http://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g2034470-d7689902-Reviews-The_Island_of_Brac_Museum_Skrip-Skrip_Brac_Island_Split_Dalmatia_County_Dalmatia.html

12.7. Ostalo

Posebna događanja

Noć muzeja 2015.

- Noć muzeja 2015. u Muzeju otoka Brača u Škripu je, unatoč izrazito nepovoljnim vremenskim uvjetima, privukla 380 posjetitelja.
- Za temu ovogodišnje muzejske noći organizatori, Centar za kulturu Brač i Turistička zajednica grada Supetra, odabrali su „Pastirski Brač“.
- Program je započeo u muzeju otvorenjem izložbe starijih fotografija prikupljenih iz obiteljskih albuma Bračana, fotografskih zabilježki otoka Brača iz 20. stoljeća iz bogate bračke arhive umjetničkog fotografa Aleksandra Kukeca, te novijih fotografija bračkih pastirskih motiva i krajolika poznatog bračkog fotografa Predraga Mandića

Peđe, kao i učenika OŠ Pučišća. Izloženi su i kolaži s likovima pastira učenika nižih razreda Osnovne škole Supetar, koji su se za ovu prigodu prerusili u pastire i ovce.

- U susjednoj župnoj crkvi sv. Jelene Križarice učenici Osnovne škole Pučišća su igrokazom „Brač – otok pastira“ predstavili djelić pastirske svakodnevice u prošlosti i prikazali kako se pravi ukusni brački sir. Radnja predstave, koju je napisala prof. Ana Marčić, odvija se u Gornjem Humcu, jednom od stočarskih naselja na bračkoj visoravni. Nakon završetka predstave posjetitelji su se vratili u muzej, gdje su poslušali recitacije čakavskih pjesama s pastirskom tematikom koje su napisali čuveni brački autori Stjepan Pulišelić iz Škripa, te Zlatan Jakšić i Ante Nižetić iz Selaca, a osobito zadovoljstvo bilo je čuti pjesme novijeg datuma mlade pjesnikinje Silvije Buvinić iz Pražnica.
- U Noći muzeja 2015. sudjelovali su i učenici Srednje škole Bol s projektom „Smutica-pastirsko piće, nekad i danas“. Projekt je timski rad nastavnika i učenika pod voditeljstvom profesorice Sanje Nejašmić. Cilj ovog projekta je oteti zaboravu piće koje je bilo ljetno osvježanje, hrana i lijek mnogim generacijama, ali ponuditi i nešto novo. Smutica, hmutica ili, kako je još nazivaju, bikla, pravi se od crnog vina i sirovog kozjeg mlijeka u različitim omjerima.
Učenice 3. razreda hotelsko-turističkog smjera Marina Jakšić, Katarina Džambas, Mihaela Šesnić i Mihaela Ostojić te Duje Jakšić, učenik 3. razreda opće gimnazije, pred auditorijem su smutili smuticu na tradicionalan način, ali i predložili tri nove varijante smutice: smuticu s medovicom, smuticu s rogaćušom i smuticu s prošekom. Uz piće se malo i priglizlo domaćeg ovčjeg i kozjeg sira, probale su se i masline, smokve i arancini, napravljeni na tradicionalni način. Učenici iz Bola su u sklopu projekta izradili još prigodan letak, označivače knjiga i malu knjižicu u kojoj su sakupili recepte bračke kuhine.
- Za glazbeni program su se pobrinuli poznati brački šinjaduri Pero i Slaven, koji su svirkom na harmonici i gitari prizvali veselu atmosferu živahnih pučkih svečanosti u naseljima otočke unutrašnjosti.
- Tijekom čitave večeri posjetitelji su, zahvaljujući Srednjoj školi Bol, mogli pogledati projekciju filma „Jesen na Braču“ iz 1958. te prezentaciju maturalnog rada *Smutica, škuta, sir – prošlost – sadašnjost – budućnost*, koju je muzeju ustupila Daniela Carina-Buvinić, a na plakatima je u slici ispričana priča o vitalcu kao nematerijalnom kulturnom dobru Republike Hrvatske.

- Predmeti poput preslice, vretena, kaneta, tkalačke rešetke, polpruga i čarapa, koje je muzeju posebno za ovu prigodu posudila Dina Kusanović iz Pražnica, podsjetili su nas na tradicionalnu upotrebu vune, dok je izložba maštovitih filcanih lutaka i ukrasa udruge „Svijet kao cvijet“ iz Sutivana ukazala na nove mogućnosti korištenja ove nepravedno zanemarene tekstilne sirovine. Kustosica Matoković je za najmlađe posjetitelje priredila radionicu izrade narukvica od vune.
- Posjetitelji su se rado fotografirali uz maskotu večeri *čobana Ontu*, ekološkog lutka kojeg su od starih novina izradili Tino Vuković, kustos Galerije umjetnina „Branislav Dešković“ i Andrea Matoković, kustosica Muzeja otoka Brača. Lutak je smješten u šumski okoliš dočaran granama česmине, tršlje i smriča, tlom prekrivenim mahovinom s Vidove gore, posutim šušnjem (suhim lišćem i žirom). Onte, u toploj pastirskoj odjeći, s izvornim opancima na nogama, grije se uz *kotlenku* na *trinogama*, budno pazeći na svoje stado, ali i *ploku za tiće* (zamku za ptice). Pri ruci su mu neizostavni štap i torba s višenamjenskim *britvolinom* (džepnim nožićem) u koricama od drva i ovnujskog roga. Kustosi su se pobrinuli da ne ostane gladan i žedan pa su mu dodali limenu čaturicu i drvenu bukaru te komad slasne pancete. Predmete za pastirski kutak su posudili članovi obitelji Vuković iz Selaca i Drage Buvinić iz Pražnica.
- Noć u muzeju zasladili su i kolači vrijednih škripskih gospođa te čaj i smutica ljubaznih djelatnica Turističke zajednice grada Supetra.
- Tijekom večeri posjetitelji su također mogli razgledati stalni postav Muzeja otoka Brača, praćeni brojnim očima papirnatih sova koje su izradili učenici Osnovne škole Pučišća.
- Tekst programa:
„U vrijeme dok je, još kao mlad i neobuzdan satir, Nazorov Loda tragao za nimfama u bračkim dubravama, rimski je pisac Plinije Stariji hvalio vrsnoću bračke kozletine. I danas na seoskim puteljcima možemo sresti poneku kozlicu – šušu ili roguju, a po čitavoj unutrašnjosti našeg malog kontinenta mnogobrojna stada ovaca pramenki. U ovogodišnjoj Noći muzeja vodimo vas na bračku visoravan, u hladovinu česmине, duba i crnog bora i na mirisne pašnjake obrasle žbunjem vriska i cmija, kaduje i brnistre. Upoznat ćemo vas sa starim srednjovjekovnim pastirskim naseljima u kojima još uvijek zvuči drevna i pjevna čokavska rič. Doznat ćete ponešto o životu i poslovima pastirskih obitelji nekad i sad.“

Učenici će svojim igrokazom predstaviti djelić pastirske svakodnevice u prošlosti i prikazati kako se pravi ukusni brački ovčji sir. Očekuju vas i izložba, radionice, glazba i konistra puna dobrog raspoloženja.

Dobro nan došli!“

Festival čakavske riči, 2015.

- U petak, 28. kolovoza i subotu, 29. kolovoza 2015. godine na pozornici iza Muzeja otoka Brača održan je šesti Festival čakavske riči pod pokroviteljstvom Grada Supetra, a u organizaciji Turističke zajednice grada Supetra, Narodne knjižnice Supetar i Centra za kulturu Brač.
- Prvi dan festivala donio je autorsku večer Pjerota Mirića pod nazivom "Delmatska zemjo". Pjero Mirić je dobitnik prve i treće nagrade za najbolje stihove na Omiškom festivalu 2015. godine. Ovom prigodom promovirana je i ovogodišnja festivalska zbirka pjesama "Delmatska zemljo" tiskana u 500 primjeraka i podijeljena brojnim ljubiteljima čakavice. Čakavske stihove iz autorovog pjesničkog prvijenca čitali su recitatori iz različitih bračkih naselja. Uglazbljene Mirićeve pjesme otpjevale su ženska klapa "Neverin" i muška klapa "Mriža", s kojima je mladi pjesnik i inače uspješno surađuje.
- Subota je bila rezervirana za velikane bračke i čakavske riči uopće.
- U parku pored Vile „Skule“ svečano je otkrivena brončana bista Stjepana Pulišelića škripskog autora Pere Radojkovića. Drugi dio večeri bio je u znaku pjesnika i akademika Jakše Fiamenga, koji je premijerno predstavio svoje "Bračke sonete".
- Nakon programa svake večeri posjetitelji su imali priliku besplatno razgledati muzej i družiti se u njegovu dvorištu uz živu glazbu i domaće kolače škripskih žena.

Noć hrapoćuše 2015.

- Udruga za zaštitu starina, kulture i starih običaja te ekologiju „Hrapoćuša“, Centar za kulturu Brač i Turistička zajednica općine Postira već šestu godinu organizirali su u eko-etno selu Dol na Braču manifestaciju „Noć hrapoćuše“. Manifestacija je to kojom se promovira ova autohtona slastica koja je uvrštena na listu nematerijalne kulturne baštine Republike Hrvatske. Stanovnici Dola u suradnji s Centrom kroz „Noć hrapoćuše“ slave njezinu osobitu kulturnu vrijednost, posjetitelji se mogu upoznati s tradicijom pripremanja ove dolske torte jedinstvene po svom hrapavom i rustikalnom izgledu (dobila je naziv po lokalnom kamenu na koji neodoljivo podsjeća) i, naravno,

kušati hrpaćušu. Postavljena je i izložba u špiljama na kojima su temeljene dovske kuće, koja je, osim pripreme hrpaćuše, za temu imala „Pastirski Brač“. Gosti „Noći hrpaćuše“ ove su godine bili Šibenska kapa i Šibenska klapa – također zaštićena kulturna dobra Republike Hrvatske. Ova suradnja između zajednica koje su zaštitile neko svoje nematerijalno kulturno dobro izrazito je važna. I upravo na tom načelu, s obzirom na važnost očuvanja tradicije, koncept ove noći prerasta svoje okvire. Manifestacija svake godine nastoji promovirati nematerijalnu kulturnu baštinu, očuvati, ali surađivati s drugima. Tako je ove godine prikaz umijeća izrade šibenske kape, toga zaštićenog kulturnog dobra Republike Hrvatske, prezentirala Liposava Kuštović iza koje je mnogo godina ustrajnog rada na očuvanju tradicije i kulturne baštine njezina kraja. Njezine unikatne etno-kreacije tradicionalne šibenske kape bile su izložene u zgradi Ujedinjenih naroda u New Yorku, u sklopu izložbe hrvatske kulturne baštine. Šibensku su kapu prezentirali i članovi nagrađivane klape Bunari iz Vodica odjeveni u tradicionalnu nošnju svoga kraja.

- Manifestacija „Noć hrpaćuše“ i njezini organizatori Udruga Hrapoćuša, Centar za kulturu Brač i Turistička zajednica Općine Postira dobitnici su tradicionalne godišnje nagrade *Simply the Best* koju zajedno dodjeljuju UHPA - Udruga hrvatskih putničkih agencija i turistički časopis *Way to Croatia*. Nagrada se dodjeljuje za kreativan razvoj turističkih proizvoda, te oblikovanje i unapređenje sadržaja turističke ponude, a „Noć hrpaćuše“ na svečanosti održanoj u dvorcu Trakošćan, nagrađena je u kategoriji: Manifestacije i događanja - njegovanje lokalnih običaja i tradicija.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Individualni posjetitelji

- Individualni posjetitelji su osobe koji samostalno, bez posredovanja velikih turističkih agencija organiziraju posjet muzeju. Neki od ovih posjetitelja dolaze u skupinama na čelu s vodičem, ali kako ulaz plaćaju gotovinom, slobodni su prihvatiti ili odbiti ponuđeno razgledavanje muzeja. Ponekad se radi i o slučajnim posjetiteljima Škripa kod kojih je uvodna riječ o muzeju potaknula znatiželju i navela ih na odluku da saznaju nešto više o njegovom fundusu.

Vaučeri

- Skupinama stranih turista smještenima u bračkim hotelima posjet muzeju unaprijed organiziraju i naknadno plaćaju velike turističke agencije. U 2015. godini Muzej otoka Brača je posjetilo 265 organiziranih skupina putem vaučera.

Muzej otoka Brača je posjetilo 11809 odraslih osoba, 1932 djece i 624 povlaštenih posjetitelja. U muzeju je do kraja 2015. godine bilo ukupno 14365 posjetitelja.

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja

- RH 25 %
- lokalna samouprava 40 %
- vlastiti prihod 34 %
- sponzorstvo 0 %
- donacije 1 %

15.2. Investicije

272.000,00 kn - sanacija krovišta i restauratorski radovi

26.450,00 kn – preventivna zaštita